

PÕHIKOOLI SAKSA KEELE LÕPUEKSAMI LÄBIVIIMISJUHEND 2012

Saksa keele lõpueksam koosneb kirjalikust ja suulisest osast.

Eksami kirjalik osa toimub 13. juunil 2012. a algusega kell 10.00.

Eksami suuline osa toimub 13. ja/või 14. juunil algusega kell 9.00.

Palume eksami edasise analüüsimise huvides õpilastelksamile kaasa võtta ja eksamitööle märkida **isikukood**.

Ühtsete põhikooli lõpueksamite (edaspidi *eksamid*) korraldamise eest vastutavad põhikooli lõpueksamikomisjonid (edaspidi *eksamikomisjonid*):

- eksamikomisjonid moodustab kooli direktor käskkirjaga hiljemalt kaks nädalat enne eksamite algust;
- eksamikomisjon on vähemalt kolmeliikmeline. Kui eksamit sooritab korraga enam kui 60 eksaminandi, on eksamikomisjonis üks liige iga 20 eksaminandi kohta;
- eksamikomisjoni esimees on kooli direktor või direktori määratud õpetaja, liikmed üldjuhul aineõpetajad;
- eksamikomisjoni esimeheks ei või olla eksamineeritava klassi lõpueksamiaine õpetaja.

Kooli direktor tagab:

- et eksamimaterjalide pakett jõuaks õigel ajal kooli ja säiliks materjalide konfidentsiaalsus;
- et kirjalik eksam toimuks ruumis, kus eksaminandid saavad istuda ühekaupa ja üksteist häirimata;
- et eksamikomisjon avaks eksamimaterjalide paketi sellele märgitud kuupäeval 15 minutit enne eksami algust;
- et eksami kirjutamisosa ja suulise osa ajal tehtaks märkmeid kooli pitseriga varustatud mustandilehtedele;
- et eksamiruumis oleks suulise osa salvestamiseks vajalikud vahendid.

Eksamikomisjon kindlustab, et eksaminandid:

- 1) istuvad eksami ajal ühekaupa;
- 2) alustavad kirjaliku eksamitöö sooritamist ühel ajal pärast eksami toimumise korra tutvustamist ja eksamitööde ning kirjutamisosa mustandilehtede kõikidele eksaminandidele väljajagamist;
- 3) sooritavad eksami selleks kehtestatud korra kohaselt;
- 4) lõpetavad eksamitöö ettenähtud ajal;
- 5) ei kasuta eksamil kõrvalist abi ega kirjuta maha.

Eksaminand lubatakseksamile, kui ta ei ole hilineanud rohkem kui pool tundi ja tal on hilinemiseks eksamikomisjonis aktsepteeritav põhjus. Eksamile hilineanud eksaminandile võimaldatakse tööks täisaeg, tema tööle märgitakse kellaaeg, millal ta eksamit alustas.

Eksamikomisjoni liige ei tohi eksami ajal eksamiruumist lahkuda, v.a vältimatu vajaduse korral.

I. KIRJALIK OSA

Eksami kirjaliku osa ülesanded on koondatud ühte vihikusse.

Eksami kirjalik osa koosneb neljast osast:

- 1) I osa – kuulamine (20 minutit);
- 2) II osa – lugemine (45 minutit);
- 3) III osa – keele struktuur (20 minutit);
- 4) IV osa – kirjutamine (40 minutit).

Eksami kirjaliku osa eel

1. Kooli direktor vastutab, et eksamiruumis oleks töökorras CD-mängija ja kõikidele eksaminandidele tagatud hea kuuldavus.
2. Eksamikomisjon jälgib, et eksaminandil ei oleks kaasas õppe- ega teisi abimaterjale. Vajadusel paigutab eksamikomisjon kõrvalised esemed väljapoole eksamiruumi või eksamiruumis selleks ettenähtud kohta.
3. **Kell 10.00** alustab eksamikomisjon eksaminandidele lõpueksami läbiviimise korra tutvustamist ja teatab neile, et sellest hetkest alates peavad nad alluma eksami korrale. Tähelepanu juhatakse sellele, et

- parandused eksamitöös tuleb teha selgelt, tõmmates maha terve sõna, sümboli, numbri või arvu;
- eksamitöö tuleb kirjutada loetava käekirjaga, ebaselged kohad loetakse veaks;
- eksamil kõrvalise abi kasutamisel või mahakirjutamisel tunnistatakse eksamitöö tulemus kehtetuks;
- eksaminand ei tohi eksami ajal eksamiruumist lahkuda, v.a vältimatu vajaduse korral;
- eksamiruumist eemalviibimise ajaks annab eksaminand oma eksamitöö eksamikomisjonile, kes märgib tööle eksaminandi ruumist lahkumise ja tagasituleku kellaaja.

Eksamikomisjoni liikmetel on **keelatud** eksaminandide ülesannete lahendamisel abistada või neile ülesannet selgitada.

4. Eksamikomisjon avab eksamiruumis eksaminandide juuresolekul ümbrikud eksamitöödega ja jagab need ning kirjutamisosa mustandilehed eksaminandidele.

Eksami kirjaliku osa ajal

Kui kõigile eksaminandidele on eksamitööd välja jagatud, juhib eksamikomisjon eksaminandide tähelepanu sellele, et kogu kuulamisosa (tööjuhendid, tekstid, pausid ülesannete täitmiseks) on salvestatud CD-le. Kuulamisosa algab muusikalise sissejuhatusega, mis kestab u 30 sekundit.

Kuulamisosa kestab u 20 minutit ja lõpeb sõnadega **Ende des Hörtests**.

Pärast kuulamisosa lõppu jätkavad eksaminandid lugemis-, keelestruktuuri- ja kirjutamisosa ülesannetega. **Lugemis-, keelestruktuuri- ja kirjutamisosa ülesannete täitmiseks on aega 105 minutit.** Eksaminandid võivad ülesandeid lahendada neile sobivas järjekorras.

Eksamikomisjon kirjutab eksami kirjaliku osa lõpuaja tahvlile.

Eksamikomisjon teatab eksaminandidele, kui kirjaliku osa lõpuni on jäänud 15 minutit. Eksaminandid, kes lõpetavad kirjaliku osa varem, annavad sellest käega märku ning ootavad eksamikomisjoni märguannet eksamitööde üleandmiseks.

Kirjaliku osa aja lõppedes annab eksamikomisjon eksaminandidele korralduse kirjutamine lõpetada ja kutsub eksaminandid ükshaaval eksamitööd üle andma. Eksamikomisjon tagab, et eksaminandid ei täienda oma eksamitööd pärast selleks ettenähtud aja lõppu.

Eksaminand, kes on kirjaliku osa lõpetanud, annab eksamitöö eksamikomisjonile ja lahkub eksamiruumist.

Eksami kirjaliku osa tööde hindamine

Eksamitööde korrektse hindamise eest vastutab eksamikomisjon ja selle esimees.

Eksamiülesannete hindamisjuhend (kirjutamisosa hindamisskaala ning kuulamis-, lugemis- ja keelestruktuuri-osa lahenduste võti) on kättesaadav Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse kodulehel aadressil <http://www.ekk.edu.ee> pärast eksami kirjaliku osa lõppu alates kl 13:00.

Eksamitööd hinnatakse lahenduste võtme ja kirjutamisosa hindamisjuhendi ning –skaala järgi.

Kuulamis-, lugemis- ja keelestruktuuri-osa ülesannete vastuseid hinnates tuleb kasutada järgmisi tingimärke:

õige vastus – "+"; vale vastus – "–"; vastamata – "9".

Kirjutamisosa vigade märkimisel kasutatavad tingmärgid sisalduvad kirjutamisosa hindamisjuhendis.

Kui õpilase sisuliselt õige vastusevariant ja võtmes antud variant ei lange kokku, peab eksamikomisjon lugema õpilase vastuse õigeks. Eksamikomisjoni otsus selle kohta fikseeritakse vabas vormis koostatud hindamiskoosoleku protokollis, mille koopia saadetakse eksamikeskusesse.

Võimalusel on soovitatav enne kirjutamisosa hindamist hindamiskomisjoni liikmetel ülesandeid koos hinnata, et tekiks ühine arusaam hindamisskaala kasutamisest.

Kui eksamikomisjonil tekib hindamisel lahkarvamusi, otsustatakse küsimus häälteenamusega. Häälte võrdsel jagunemisel on otsustavaks eksamikomisjoni esimehe hää. Komisjoniliikmete eriarvamusel kantakse hindamiskoosoleku protokollis.

II. SUULINE OSA

Eksami suuline osa toimubksamipäeval pärast kirjaliku osa lõppu ja/või sellele järgneval päeval.

- Suulise osa materjalid saadetakse koolidesse koos kirjaliku osa materjalidega.
- Mõlemaks suulise osa päevaks on ette nähtud eraldi eksamikomplekt, **ksamikomplekti kasutamise kuupäev on märgitud ümbrikul**.
- Eksamikomisjoni kuuluvad:
 - 1) aineõpetaja-intervjueerija;
 - 2) hindaja — kvalifitseeritud saksa keele õpetaja, kes ei ole eksaminandi aineõpetaja ja hindab eksaminandi vastust hindamisskaala alusel.
- Peale eksamikomisjoni liikmete on eksamit õigus jälgida HTMi välishindamisosakonna ja eksamikeskuse esindajal. Kui ruumis viibib lisaks aineõpetaja-intervjueerijale ja hindajale veel mõni eksamikomisjoni liige või HTMi välishindamisosakonna või eksamikeskuse esindaja, istub ta eksaminandist tagapool, et teda mitte häirida.
- Eksamikomisjoni esimees vastutab, et igas eksamiruumis on võimalik suulist osa salvestada.

Haridus- ja teadusministri 17. septembri 2010 määruse nr 59 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise, koostamise, läbiviimise ja hindamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord” § 16 lõike 16 järgi lõpueksamite suulised osad salvestatakse õpilase nõudmisel.

Salvestusvahendid ning tehnika valib kool vastavalt oma võimalustele.

Eksami suulise osa eel

Aineõpetaja-intervjueerija ja hindaja avavad ümbriku suulise osa materjalidega 30 minutit enne eksami algust ja tutvuvad materjalidega eksamiruumist lahkumata.

Ümbrikus on:

- eksamimaterjalid intervjueerijale ja hindajale;
- hindaja märkmete leht ja hindamisskaala;
- 6 teemakaarti eksaminandidele;
- 6 pildikaarti eksaminandidele;
- 6 rollimängukaarti eksaminandidele;
- suulise osa protokoll.

Kool kindlustab eksaminandid kooli pitserit kandva paberiga ettevalmistamise ajal märkmete tegemiseks.

Aineõpetaja-intervjueerija kontrollib eksamiruumis oleva salvestusseadme valmisolekut suulise osa salvestamiseks.

Eksami suulise osa ajal

Eksaminandi intervjuerib aineõpetaja-intervjuerija, **hindaja ei osale eksamineerimises ega intervjuerija hindamises.**

- Eksaminand palutakse eksamiruumi eksamigraafiku alusel. Intervjuerija tervitab eksaminandi ja palub tal istuda. Kui eksaminand ei tunne hindajat, tutvustab intervjuerija teda.
- Seejärel palub intervjuerija eksaminandil valida ühe kuuest tagurpidi lauale asetatud teemakaardist ning annab eksaminandile selle juurde kuuluva pildi. Teemakaardi tähise (tähe- ja numברי kombinatsioon) kirjutab hindaja suulise osa hindamisprotokolli vastavasse lahtrisse.
- Eksaminandil on pildiga tutvumiseks ja selle kirjelduse ettevalmistamiseks aega eksamiruumis kuni 5 minutit. Eksaminand võib ettevalmistamise ajal teha märkmeid, mis jäävad pärast vastamist eksamiruumi. Kui eksaminand on valmis vastama, annab ta sellest märku.
- **Intervjuerija on kohustatud selgelt ja arusaadavalt küsima, kas eksaminand soovib, et tema vastus salvestatakse.** Eksaminandile tuleb öelda, et kui vastus pole salvestatud, ei saa suulise osa tulemust vaidlustada. Kui eksaminand soovib suulise osa salvestada, lülitab intervjuerija sisse salvestusseadme, ütleb eksaminandi nime ja palub alustada vastamist. Salvestusseadet ei lülitata välja enne, kui intervjuu on lõppenud.
- Esimese ülesandena esitab eksaminand pildist lähtuva monoloogi, toetudes teemakaardil olevatele suunavatele küsimustele.
- Kui intervjuerija on veendunud, et eksaminand on pildi põhjal kõigest rääkinud, läheb ta sujuvalt üle vestlusteema arendamisele eksaminandiga, toetudes intervjuerija lehel olevatele küsimustele.
- Vestluse lõppedes annab intervjuerija eksaminandile antud eksamipileti tähisega rollimängukaardi, mille sisuga tutvumiseks ja oma osa läbimõtleamiseks on õpilasel aega kuni 2 minutit. Rollimängu käigus kohandab intervjuerija vajadusel lehel toodud vastused õpilase lausungitega.
- Kui eksaminand on lõpetanud vastamise, tänab intervjuerija teda ja ütleb, et eksami suuline osa on lõppenud. Seejuures hoidub intervjuerija hinnangulistest kommentaaridest, mis võiksid anda vihjeid selle kohta, milliseks kujuneb suulise osa tulemus.
- Intervjuerija lülitab välja salvestusseadme (kui suuline osa salvestati).
- Intervjuerija ütleb eksaminandile, millal suulise osa tulemused talle teatatakse.
- Eksaminand lahkub ruumist.

Vestluse ajal on eksaminandil õigus paluda küsimuste kordamist. **See ei mõjuta tema suulise osa tulemust.**

Õpilaste tulemused kantakse suulise osa hindamisprotokolli suulise osa hindamisskaala alusel, hindamisprotokolli koopia saadetakse eksamikeskusesse.

Eksamikeskusesse saadetakse tööde valimiga pannakse kaasa suulise osa salvestised. Salvestatud materjalid peavad olema märgistatud kooli nime, eksaminandide nimede ja salvestamise kuupäevaga.

LÕPUEKSAMI LÕPPHINDE KUJUNEMINE

Kõik eksamiosad annavad võrdse arvu punkte (15). Maksimaalselt võib eksaminand saada 75 punkti.

Lõpueksami lõpphinne kujuneb kõikide eksamiosade (nii kirjaliku kui ka suulise osa) punktide summa põhjal. Kõikide eksamiülesannete koondpunktid kantakse kirjaliku töö esilehel olevasse tabelisse, summeeritakse ning arvutatakse ümber 5-palli süsteemi alloleva skaala alusel:

90–100% punktide arvust – hinne 5	67,5–75 punkti
70–89 % punktide arvust – hinne 4	52,5–67 punkti
45–69% punktide arvust – hinne 3	33,5–52 punkti
20–44% punktide arvust – hinne 2	15–33 punkti
0–19% punktide arvust – hinne 1	0–14,5 punkti

Skaala lähtub haridus- ja teadusministri 16. novembri 2006. a määruse nr 41 „Õpilase hindamise, järgmisse klassi üleviimise, täiendavale õppetööle ning klassikursust kordama jätmise alused, tingimused ja kord” paragrahvist 6.

Õpilane on eksami sooritanud, kui ta on kogunud kõigi ülesannete eest kokku 45% punktidest (vt ka haridus- ja teadusministri 17.09.2010 määruse nr 59 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise, koostamise, läbiviimise ja hindamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord” § 17 lõikeid 4 ja 5). Kui õpilast hinnatakse nimetatud määruse § 17 lõike 4 alusel, märgitakse vastav otsus ja põhjendused eksami kirjutamisosa vihiku esilehele.

Haridus- ja teadusministri 17.09.2010 määruse nr 59 § 16 lõige 17 alusel sooritab põhikoolilõpetaja, kellel ei ole võimalik mõjuvatel põhjustel (näiteks haigestumine, osalemine rahvusvahelistel võistlustel, konkurssidel ja olümpiaadidel) sooritada ühtset põhikooli lõpueksami eksamiperioodil ettenähtud ajal, koolieksami kooli direktori poolt määratud ajal hiljemalt jooksva õppeaasta 30. juuniks. Õpilase taotlusel võib eksam toimuda ka pärast 30. juunit, hiljemalt jooksva õppeaasta 25. augustiks.

Sama määruse § 21 lõige 5 alusel sooritab põhikoolilõpetaja, kelle põhikooli lõpueksami hinne oli «nõrk» või «puudulik», korduseksami koolieksamina kooli direktori poolt määratud ajal hiljemalt jooksva õppeaasta 30. juuniks. Õpilase taotlusel võib eksam toimuda ka pärast 30. juunit, hiljemalt jooksva õppeaasta 25. augustiks.

EKSAMIHINDE VAIDLUSTAMINE

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 33 lõike 1 järgi võib põhikooli lõpetaja, kes ei ole rahul põhikooli lõpueksami tulemusega, esitada vaide haridus- ja teadusministeeriumile. Vaie tuleb esitada viie tööpäeva jooksul kooli lõputunnistuse kättesaadavaks tegemise päevast arvates. Esitatud vaiete läbivaatamiseks moodustab haridus- ja teadusminister apellatsioonikomisjoni.

KÜSIMUSTIK AINEÕPETAJALE

Pärast eksamitööde hindamist täidab iga aineõpetaja, kelle õpilased sooritasid lõpueksami, elektroonilise küsimustiku, mis on eksamikeskuse kodulehel aadressil <http://www.ekk.edu.ee/koolile/pohikooli-lopueksamid/tagasiside>.